

Byla C-545/21**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2021 m. rugpjūčio 31 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio (Italija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2021 m. rugpjūčio 4 d.

Ieškovė:

Azienda Nazionale Autonoma Strade SpA (ANAS)

Atsakovė:

Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti

Pagrindinės bylos dalykas

Azienda Nazionale Autonoma Strade SpA (ANAS) (toliau – ANAS) pateiktas ieškinys, kuriuo ji prašo panaikinti *Ministero delle infrastrutture e dei trasporti* (Infrastruktūros ir transporto ministerija, toliau – ITM) įsakymą dėl išieškojimo, pagal kurį ANAS įpareigojama grąžinti neteisėtai gautas sumas, taip pat prašo panaikinti kitus aktus, kurie nėra tiesiogiai nurodyti prejudiciniuose klausimuose.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

SESV 267 straipsnis; Reglamento (EB) Nr. 1083/2006, Reglamento (EB) Nr. 1828/2006, Reglamento (EB, Euratomas) Nr. 2988/95, 1995 m. Konvencijos dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos, parengtos vadovaujantis Europos Sąjungos sutarties K.3 straipsniu (1995 m. liepos 26 d. Tarybos aktas dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos konvencijos parengimo (95/C 316/03) (toliau – FIA konvencija), ir Direktyvos (ES) 2017/1371 išaiškinimas siekiant nustatyti, ar „pažeidimo“ ir „sukčiavimo“ sąvokos apima veiksmus, kuriais gali būti sudarytos palankesnės sąlygos vienam iš viešųjų

pirkimų procedūros dalyvių, net jeigu nėra pakankamai įrodymų, kad tokie veiksmai buvo atlikti, ir dėl jų įtakos nustatant konkurso laimėtoją (pirmasis klausimas); *Decreto legislativo n. 163/2006* (Įstatyminis dekretas Nr. 163/2006) 38 straipsnio 1 dalies f punkto atitiktis Direktyvos 2004/187/EB 45 straipsnio 2 dalies d punktui (antrasis klausimas); minėtų ES teisės aktų aiškinimas, kiek tai susiję su valstybės narės suteikto finansavimo panaikinimu, kai lėšos buvo panaudotos nustatytam tikslui ir veiklai, kuri atitinka reikalavimus Sąjungos finansavimui gauti ir kuri buvo faktiškai įvykdyta (trečiasis ir ketvirtasis klausimai).

Prejudiciniai klausimai

- 1) Ar Reglamento (ES) Nr. 1083/2006 70 straipsnio 1 dalies b punktas, Reglamento (ES) Nr. 1828/2006 27 straipsnio c punktas, Konvencijos dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos, priimtos 1995 m. liepos 26 d. Tarybos aktu, 1 straipsnis, Reglamento Nr. 2988/95 1 straipsnio 2 dalis ir Direktyvos 2017/1371 3 straipsnio 2 dalies b punktas turi būti aiškinami taip, kad veiksmai, kuriais apskritai gali būti sudarytos palankesnės sąlygos ekonominės veiklos vykdytojui, dalyvaujančiam viešojo pirkimo procedūroje, patenka į „pažeidimo“ ar „sukčiavimo“ sąvoką, taigi yra teisinis pagrindas panaikinti finansavimą, net jeigu nėra pakankamai įrodymų, kad tokie veiksmai buvo faktiškai atlikti, arba pakankamai įrodymų, kad jie turėjo įtakos nustatant konkurso laimėtoją?
- 2) Ar pagal Direktyvos 2004/18/EB 45 straipsnio 2 dalies d punktą draudžiama tokia nuostata, kaip antai nurodyta Įstatyminio dekreto Nr. 163/2006 38 straipsnio 1 dalies f punkte, pagal kurią neleidžiama pašalinti iš konkurso ekonominės veiklos vykdytojo, kuris mėgino daryti įtaką perkančiajai organizacijai sprendimų priėmimo procese, ypač jei toks mėginimas buvo susijęs su korupcija kai kurių viešojo pirkimo komisijos narių atžvilgiu?
- 3) Jei į vieną ar abu pirmesnius klausimus būtų atsakyta teigiamai, keliamas klausimas, ar minėtos nuostatos turi būti aiškinamos taip, kad jomis vadovaudamasi valstybė narė turi panaikinti finansavimą, o Komisija – atlikti 100 % finansinę pataisą, nors šios lėšos buvo panaudotos nustatytam tikslui ir veiklai, kuri atitinka reikalavimus Sąjungos finansavimui gauti ir kuri buvo faktiškai įvykdyta?
- 4) Jei į trečiąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai, t. y., kad finansavimas neturi būti panaikintas arba neturi būti taikoma 100 % finansinė pataisa, ar taikant 1 punkte nurodytas taisykles ir laikantis proporcingumo principo galima nurodyti panaikinti finansavimą ir taikyti finansinę pataisą atsižvelgiant į faktiškai Europos Sąjungos bendrajam biudžetui padarytą finansinę žalą: konkrečiai, keliamas klausimas, ar esant nagrinėjamoje byloje susiklosčiusiai situacijai „finansinės pasekmės“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1083/2006 98 straipsnio 3 dalį, gali būti nustatytos kaip fiksuotas dydis, taikant 2013 m. gruodžio 19 d. Komisijos sprendimo Nr. 9527 lentelės 2 punkte nustatytus kriterijus?

Nurodomos Sąjungos teisės nuostatos

Konvencija dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos, priimta 1995 m. liepos 26 d. Tarybos aktu dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos konvencijos parengimo, ypač jos 1 straipsnis;

1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos, ypač jo 1 straipsnio 2 dalis;

2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo, ypač jos 45 straipsnio 2 dalies d punktas;

2006 m. liepos 11 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006, nustatantis bendrąsias nuostatas dėl Europos regioninės plėtros fondo, Europos socialinio fondo ir Sanglaudos fondo bei panaikinantį Reglamentą (EB) Nr. 1260/1999, ypač jo 70 straipsnio 1 dalies b punktas;

2006 m. gruodžio 8 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1828/2006, nustatantis Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006, nustatančio bendrąsias nuostatas dėl Europos regioninės plėtros fondo, Europos socialinio fondo ir Sanglaudos fondo, ir Europos Parlamento bei Tarybos reglamento (EB) Nr. 1080/2006 dėl Europos regioninės plėtros fondo, įgyvendinimo taisykles, ypač jo 27 straipsnio c punktas;

2007 m. lapkričio 29 d. Komisijos raštas, kuriame pateikiamos Europos komisijos rekomendacijos Nr. COCOF 07/0037/03-LT „Dėl finansinių pataisų, taikytinų iš struktūrinių fondų ir sanglaudos fondo bendrai finansuojamoms išlaidoms, kai nesilaikyta viešojo pirkimo taisyklių, nustatymo“;

Komisijos sprendimas C(2013) 9527 *final*, kuriuo išdėstomos ir patvirtinamos finansinių pataisų, susijusių su išlaidomis, Sąjungos finansuotomis pagal pasidalijamąjį valdymą, kurias dėl viešojo pirkimo taisyklių nesilaikymo turi atlikti Komisija, nustatymo gairės;

2017 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/1371 dėl kovos su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu baudžiamosios teisės priemonėmis, ypač jos 3 straipsnio 2 dalies b punktas;

Nurodomos nacionalinės teisės nuostatos ir jurisprudencija

2006 m. balandžio 12 d. Decreto legislativo n. 163 Codice dei contratti pubblici relativi a lavori, servizi e forniture in attuazione delle direttive 2004/17/CE e 2004/18/CE (Įstatyminis dekretas Nr. 163 „Viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo, taikant Direktyvas 2004/17/EB ir 2004/18/EB, kodeksas“, toliau – Įstatyminis dekretas Nr. 163), kuris panaikintas įsigaliojus 2016 m. balandžio 18 d. Decreto legislativo n. 50 Codice dei contratti pubblici (Įstatyminis dekretas

Nr. 163 „Viešojo pirkimo kodeksas“, toliau – Įstatyminis dekretas Nr. 50), ir kuris taikomas aptariamai viešojo pirkimo procedūrai, surengtai 2012 m.

Bylos aplinkybių metu galiojusios redakcijos 38 straipsnio 1 dalyje buvo nustatyta:

„1. Asmenys, kurie negali dalyvauti sutarčių dėl koncesijų suteikimo ir darbų atlikimo, prekių tiekimo ir paslaugų teikimo sudarymo procedūrose, su kuriais negali būti sudarytos subrangos sutartys ir kurie negali sudaryti atitinkamų sutarčių yra:

<...>

c) asmenys, kurių atžvilgiu priimtas ir yra įsiteisėjęs apkaltinamasis nuosprendis, neskundžiama baudžiamoji nutartis ar sprendimas dėl baudmės taikymo šalių prašymu pagal Baudžiamojo proceso kodekso 444 straipsnį už sunkius su profesinės etikos pažeidimu susijusius nusikaltimus, kuriais padaryta žala valstybei arba Bendrijai; bet kuriuo atveju pašalinimo pagrindas yra nuteisimas įsiteisėjusiu nuosprendžiu už vieną ar daugiau nusikaltimų, susijusių su dalyvavimu nusikalstamos organizacijos veikloje, korupcija, sukčiavimu, pinigų plovimu, kaip tai apibrėžta Bendrijos teisės aktuose, nurodytuose Direktyvos 2004/18 45 straipsnio 1 dalyje;

<...>

f) asmenys, kurie, motyvuotu perkančiosios organizacijos vertinimu, skelbimą apie pirkimą paskelbusios perkančiosios organizacijos pagal sutartį pavestas paslaugas teikė labai aplaidžiai arba nesąžiningai; arba vykdydami profesinę veiklą padarė rimtą klaidą, kurią bet kokiomis įrodinėjimo priemonėmis nustato perkančioji organizacija.“

2000 m. rugsėjo 29 d. *Legge n. 300 Ratifica ed esecuzione dei seguenti Atti internazionali elaborati in base all'articolo K. 3 del Trattato dell'Unione europea: Convenzione sulla tutela degli interessi finanziari delle Comunità europee, fatta a Bruxelles il 26 luglio 1995 [e altri atti internazionali in materia di lotta alla corruzione]* (Įstatymas Nr. 300 „Toliau nurodytų tarptautinių aktų, parengtų remiantis Europos Sąjungos sutarties K. 3 straipsniu, ratifikavimas ir vykdymas: 1995 m. liepos 26 d. Briuselyje pasirašytos Konvencijos dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos (ir kitų tarptautinių dokumentų kovos su korupcija srityje)“).

Nacionalinėje jurisprudencijoje nustatyta, jog vien tai, kad konkurse dalyvaujančių įmonės atstovų atžvilgiu vykdomas baudžiamasis procesas, nėra „rimta klaida, padaryta vykdant <...> profesinę veiklą“, dėl kurios būtų galima pašalinti dalyvį iš viešojo pirkimo procedūros pagal Įstatyminio dekreto Nr. 163/2006 38 straipsnio 1 dalies f punktą.

Trumpas faktinių aplinkybių ir proceso apibūdinimas

- 1 2007 m. gruodžio 7 d. Sprendimu C(2007) 6318 Europos Komisija patvirtino 2007–2013 m. nacionalinę tinklų ir judumo veiklos programą (toliau – Nacionalinė veiklos programa). Bendrovei ANAS buvo skirtas finansavimas pagal šią programą, iš kurio ji galėjo padengti išlaidas, patirtas atliekant darbus, susijusius su nacionaliniu keliu Nr. 96 (toliau – nacionalinis kelias Nr. 96). Finansuojama suma yra 29 995 508,22 EUR, iš kurių 22 496 631,17 EUR yra ES lėšos (ERPF) ir 7 498 877,06 EUR – nacionalinės lėšos. Paskyrus šį finansavimą, kuris iš dalies jau išmokėtas ANAS, *Ministero delle infrastrutture e dei trasporti* (Infrastruktūros ir transporto ministerija, toliau – ITM) buvo suteiktos vadovaujančiosios institucijos funkcijos.
- 2 Dėl su nacionaliniu keliu Nr. 96 susijusių darbų vykdymo 2012 m. ANAS paskelbė kvietimą dalyvauti konkurse; tais pačiais metais jo laimėtoja buvo paskelbta laikinai sudaryta įmonių, tarp kurių yra bendrovė *Aleandri S.p.a.*, grupė (toliau – *RTI Aleandri*).
- 3 Nagrinėjamame ieškinyje ginčijama priemonė (toliau – ginčijama priemonė) ITM nusprendė nepervesti ANAS likusios su nacionaliniu keliu Nr. 96 susijusio finansavimo dalies ir išieškoti visą tai bendrovei jau išmokėtą sumą, motyvuodama tuo, kad pirkimo sutarties skyrimo metu buvo padaryti pažeidimai, susiję su sukčiavimu, kaip tai suprantama, be kita ko, pagal Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 2 straipsnio 7 dalį ir Reglamento (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 4 ir 5 straipsnius. Šie pažeidimai buvo nustatyti atlikus nusikalstamų veikų tyrimus, po kurių priimta nutartis trijų ANAS darbuotojų bylą perduoti nagrinėti teisiamejame posėdyje, jiems pareiškus kaltinimus korupcija dėl to, kad jie sutiko iš *Aleandri S.p.A.* priimti pinigus už tai, kad darytų neteisėtą poveikį aptariamai viešojo pirkimo procedūrai. Vėliau dviejų iš šių darbuotojų atžvilgiu buvo priimtas baudžiamasis įsakymas dėl bausmės taikymo šalių prašymu, ir bausmė jiems buvo pritaikyta 2018 m. lapkričio 28 d. *Tribunale di Roma* (Romos teismo) ikiteisminio tyrimo teisėjo priimtu sprendimu. Dėl tų pačių veikų buvo iškelta baudžiamoji byla, kuri iki šiol nagrinėjama, tiek *Aleandri S.p.a.* teisėtam atstovui, tiek pačiai *Aleandri S.p.a.*, kuri pripažinta padariusi administracinį nusižengimą, nes nebuvo parengusi tinkamų organizavimo ir valdymo modelių, kuriais būtų galima užkirsti kelią tokiems pažeidimams. Konkrečiai, iš nusikalstamų veikų tyrimų matyti, kad vienas iš ANAS darbuotojų, kuriam pareikšti kaltinimai, paragino savo kolegas, kurie buvo konkurso komisijos nariai, palankiau vertinti *RTI Aleandri*; vis dėlto nebuvo įrodyta nei tai, kad šios komisijos nariai darė konkrečią įtaką sutarties skyrimui, nei tai, kad kiti ekonominės veiklos vykdytojai būtų laimėję konkursą, jei nebūtų atlikti minėti korupcijos veiksmai.
- 4 ANAS apskundė ITM sprendimą ir paprašė *TAR del Lazio* (Regiono administracinis teismas, Lacijus, Italija), prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo, jį panaikinti.
- 5 ITM kreipėsi į teismą, prašydama atmesti ieškinį.

Esminiai pagrindinės bylos šalių argumentai

- 6 Kaip pirmąjį pateikto ieškinio pagrindą ANAS nurodo, kad buvo pažeista ir netinkamai taikyta Reglamento (EB) Nr. 2988/95 1 straipsnio 2 dalis, 1995 m. FIA konvencijos 1 straipsnis, Reglamento (EB) Nr. 1828/2006 27 straipsnio c punktas, taip pat buvo viršyti įgaliojimai, nes nepateikti pakankami sprendimo motyvai ir tinkamai neatliktas tyrimas. Šiuo klausimu ieškovė teigia:
- a) pirma, nebuvo priimtas joks apkaltinamasis nuosprendis pačios ieškovės atžvilgiu ir nėra įrodymų, kad *RTI Aleandri* buvo neteisėtai suteikta aptariama pirkimo sutartis. Kadangi nebuvo patirta nepagrįstų ES bendrojo biudžeto išlaidų, šiam biudžetui nebuvo padaryta jokios žalos;
 - b) antra, šiuo atveju negalima konstatuoti sukčiavimo, nes nei FIA konvencijos 1 straipsnyje, nei Reglamente (EB) Nr. 2988/95 nėra nurodytos sąlygos, būtinos pažeidimui ar sukčiavimui nustatyti. Iš tiesų būtent Direktyvoje (ES) 2017/1371 pirmą kartą su viešųjų pirkimų išlaidomis susijęs sukčiavimas kvalifikuojamas kaip „Sąjungos <...> interesams kenkiantis sukčiavimas“;
 - c) trečia, ginčijamoje priemonėje ITM klaidingai rėmėsi Komisijos sprendimu C(2013) 9527, nes šioje byloje taikytinos Komisijos rašte pateiktos Rekomendacijos Nr. COCOF 07/0037/03-LT. Be to, atsakovė 100 % finansines pataisas pritaikė automatiškai, neatlikusi konkretaus šios bylos aplinkybių vertinimo.
- 7 Pateikdama antrąjį pagrindą ANAS teigia, kad ITM ginčijamą aktą grindė „sprendimu dėl bausmės taikymo šalių prašymu“, kuris nėra tapatus apkaltinamajam nuosprendžiui ir negali būti naudojamas civiliniame arba administraciniame procese.
- 8 Trečiasis ieškinio pagrindas grindžiamas Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 2 straipsnio 1 dalies 7 punkto, Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 98 straipsnio 2 dalies ir Reglamento Nr. 966/2012 135 straipsnio, taip pat proporcingumo principo pažeidimu ir įgaliojimų viršijimu dėl tinkamai neatlikto tyrimo, nes iš ginčijamo sprendimo negalima daryti prielaidos, kad nagrinėjamu atveju buvo padaryta žala ES biudžetui. Konkrečiai tariant, infrastruktūra, susijusi su finansuojama veikla, buvo baigta ir ja galima naudotis, o atliktų darbų teisėtumas nebuvo ginčijamas. Be to, ES ištekliai buvo panaudoti siekiant tikslo, kuriam jie buvo skirti, taip pat nėra įrodymų dėl nepagrįstų išlaidų, kurios turėjo būti padengtos ES bendrojo biudžeto lėšomis. Ieškovė teigia, kad, atsižvelgdama į šios bylos aplinkybes, ITM galėjo taikyti bent jau mažesnę normą nei nurodyta ginčijamame akte, remdamasi Komisijos rekomendacijomis dėl finansinių pataisų.

Trumpas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

- 9 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad jo turimų įrodymų nepakanka siekiant tiksliai nustatyti, kad aptariama sutartis buvo

neteisėtai sudaryta su *RTI Aleandri*; vis dėlto, iš dalies įrodyta, kad *Aleandri S.p.a.* atliko veiksmus, kuriais siekta daryti įtaką viešojo pirkimo procedūros baigčiai. Teismas pabrėžia, kad nagrinėjama viešųjų pirkimų procedūra, kuri buvo paskelbta 2012 m., yra reglamentuojama šiuo metu negaliojančiu Įstatyminiu dekretu Nr. 163/2006, kuriame nebuvo aiškiai numatytas ekonominės veiklos vykdytojo, siekiančio daryti įtaką perkančiosios organizacijos sprendimams, pašalinimas, nors šis pašalinimas aiškiai numatytas galiojančios Direktyvos 2014/24/ES 57 straipsnio 4 dalies i punkte. Todėl, remiantis *Aleandri S.p.a* teisėto atstovo elgesiu, negalima nustatyti, kad sutartis buvo skirta neteisėtai.

- 10 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, būtina, kad Teisingumo Teismas išaiškintų, ar šioje byloje nagrinėjamu atveju gali būti konstatuotas „pažeidimas“ kaip „sukčiavimas“ pagal Reglamentą (EB) Nr. 2006/1083, o jei atsakymas į šį klausimą būtų teigiamas, ar gali būti taikoma 100 % dydžio finansinė pataisa. Tas pats teismas nagrinėjamu atveju nenustatė jokios žalos bendrajam Sąjungos biudžetui, nes finansavimas buvo panaudotas siekiant apibrėžto tikslo. Iš tiesų aptariama veikla buvo įtraukta į 2007–2013 m. Nacionalinę veiklos programą, ji buvo neginčijamai pripažinta tinkama finansuoti iš ES biudžeto ir buvo tinkamai įvykdyta. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, nėra pakankamai įrodymų siekiant nustatyti, kad viešojo pirkimo procedūra buvo iškreipta, nes, pirma, *Aleandri S.p.a* teisėto atstovo atžvilgiu priimtas sprendimas dėl baudmės taikymo šalių prašymu negali būti *Aleandri S.p.a.* atsakomybės pagrindas, ir, antra, teisėtam atstovui yra iškelta baudžiamoji byla dėl šių kaltinimų, kuri vis dar nagrinėjama, ir jis netgi gali būti išteisintas. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, net jei būtų įrodymų, patvirtinančių, kad *Aleandri S.p.a.* teisėtas atstovas ėmėsi korupcinių veiksmų prieš kai kuriuos ANAS pareigūnus, kad jam būtų suteikta sutartis, nebūtų galima pašalinti iš konkurso ekonominės veiklos vykdytojo, kuris mėgino daryti įtaką konkurso rezultatams, nes Įstatyminio dekretu Nr. 163/2006 38 straipsnyje, taikomame nagrinėjamos viešojo pirkimo procedūros atveju, toks pašalinimo pagrindas nėra numatytas.
- 11 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teismui kyla abejonių dėl nagrinėjamo atveju taikytinų nacionalinės teisės aktų atitikties Direktyvai 2004/18/EB, galiojusiai bylos aplinkybių atsiradimo metu, jeigu šios direktyvos 45 straipsnio 2 dalies d punktas aiškinamas taip, kad sąvoka „rimta klaida, padaryta vykdant profesinę veiklą“ netiesiogiai apima ir veiksmus, kuriais siekiama daryti įtaką sutarties skyrimui. Vis dėlto teisėjas abejoja, ar šis aiškinimas teisingas, nes Direktyvos 2014/24/ES 57 straipsnio 4 dalies i punkte nurodyti konkurentų pašalinimo pagrindai aiškiai apima veiksmus, kuriais siekiama daryti įtaką viešųjų pirkimų procedūroms. Be to, remiantis šia aiškia 57 straipsnio 4 dalies i punkto nuostata, būtų galima paprasčiausiai patvirtinti principą, kuris jau buvo netiesiogiai taikomas viešųjų sutarčių teisėje, nors Direktyva 2004/18/EB dar galiojo.
- 12 Pašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat mano, kad žala Sąjungos biudžetui, kuri galėjo atsirasti, jei konkursą laimėjusio ekonominės

veiklos vykdytojo, t. y. *RTI Aleandri*, pateiktas pasiūlymas nebūtų buvęs geriausias kokybės ir kainos santykio požiūriu, nėra įrodyta.

- 13 To paties teismo teigimu, sąvokos „pažeidimas“ ir „sukčiavimas“, kylančios iš Sąjungos teisės normų, reiškia, jog turi būti nustatyta, kad buvo padaryta žala, bent jau potenciali, Sąjungos biudžetui, kurią sudaro nepagrįstas šio biudžeto išlaidų paskirstymas arba lėšų panaudojimas kitiems tikslams nei tie, kuriems jos buvo skirtos. Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas remiasi 2013 m. gruodžio 19 d. Komisijos sprendimu Nr. 9527, kuriame numatyta galimybė taikyti 100 % finansinę pataisą pažeidimų, padarytų siekiant sudaryti palankesnes sąlygas kai kuriems konkurso dalyviams, atveju: šis teismas mano, kad į šį sprendimą taip pat patenka pažeidimai, kai Sąjungos finansavimas buvo naudojamas numatytiems tikslams, tačiau jis buvo skirtas subjektui, kuris neturėjo teisės gauti tokio finansavimo, pavyzdžiui, dėl to, kad jis neatitiko kriterijų, kurie taikomi skiriant sutartį viešųjų pirkimų procedūroje.
- 14 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas abejoja, ar 2013 m. gruodžio 19 d. Komisijos sprendime Nr. 9527 esanti pažeidimo sąvoka visiškai atitinka Sąjungos teisės aktus, motyvuodamas tuo, kad:
- a) pirma, pagrindinėse normose nėra aiškiai nurodytas atvejis, kai lėšos skiriamos subjektui, kuris neturi teisės jų gauti;
 - b) antra, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad pažeidimai, įskaitant sukčiavimą, reiškia išlaidų iš Sąjungos bendrojo biudžeto skyrimą, kurios nebūtų buvusios skirtos, jei nebūtų buvę įvykdyti minėti pažeidimai; paaiškėjus, kad ši prielaida teisinga, 100 % finansinė pataisa, pritaikyta reikalavimus atitinkančiam ir tinkamai užbaigtam darbui, būtų nepagrįsta;
 - c) trečia, Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 98 ir 99 straipsniuose numatyta, kad, nustatydama finansinių pataisų apimtį, Komisija atsižvelgia į pažeidimo pobūdį, sunkumą ir kitus veiksnius, o Reglamente (EB) Nr. 1303/2013 numatyta, kad pataisos taikomos laikantis proporcingumo principo. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar remiantis minėtomis nuostatomis galima daryti išvadą, kad finansinės pataisos tikslas – atlyginti realią žalą, todėl pažeidimų, kuriuos sudaro neteisėtai ekonominės veiklos vykdytojui suteiktas pranašumas, atveju gražintina finansavimo dalis turėtų atitikti ES realiai patirtą žalą. Toks principas taip pat paremtas minėtu 2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimu Nr. 9527, kuriame numatyta maksimali 25 % pataisos norma, jeigu nesilaikoma skelbime apie pirkimą nurodytų sutarties suteikimo kriterijų;
 - d) ketvirta, 2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimas Nr. 9527, pagal kurį galima taikyti 100 % pataisos normą veiksmams, kuriais siekiama sudaryti palankesnes sąlygas ekonominės veiklos vykdytojui, net jei nėra įrodymų, kad šie veiksmai realiai buvo atlikti ir kad ekonominės veiklos vykdytojas

faktiškai įgijo naudos, reiškia, kad finansavimo panaikinimo priemonė atlieka sankcijos funkciją, o tai vis dėlto prieštarauja Reglamentui (EB) Nr. 2988/1995, kuriame aiškiai atskiriamas finansavimo panaikinimas nuo sankcijų, taikytinų už sukčiavimą atsakingiems subjektams.

- 15 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas teigia, kad pateikti klausimai yra reikšmingi sprendimo priėmimui, nes jais siekiama nustatyti, ar pažeidimo ir sukčiavimo sąvokos apima ir atvejus, kai nėra pakankamai įrodymų, kad buvo atlikti veiksmai, dėl kurių lėšos buvo skirtos subjektui, kuris neturėjo teisės jų gauti (pirmasis klausimas). Be to, priimant sprendimą reikia nustatyti, ar vien *Aleandri S.p.a.* teisėto atstovo, kaltinamo korupcija kai kurių ANAS pareigūnų atžvilgiu, elgesys gali savaime reikšti tai, kad aptariamas sutarties suteikimas tiekėjui, kuris pasiūlė mažiausią kainą, yra neteisėtas (antrasis klausimas). Pirmasis ir antrasis klausimai yra susiję su ANAS argumentais, kuriais ginčijama, kad sutartis buvo neteisėtai suteikta *RTI Aleandri*. Trečiuoju klausimu siekiama nustatyti, ar galima manyti, kad ES biudžetui padaryta žala net ir tuo atveju, kai veikla atitinka reikalavimus, yra įtraukta į Nacionalinę veiklos programą ir tinkamai įvykdyta, ir, jei būtų nuspręsta, kad tokia žala padaryta, ar būtinai reikia panaikinti visą finansavimą. Neigiamas atsakymas į trečiąjį klausimą reikštų, kad turi būti patenkintas ANAS pateiktas ieškinys. Ketvirtasis klausimas susijęs su ANAS teiginiu, kad ITM, panaikindama finansavimą, galėjo ir turėjo taikyti mažesnę nei 100 % pataisos normą. Teigiamas atsakymas į ketvirtą klausimą reikštų, kad būtų patenkintas ANAS pateiktas ieškinys.